

Πράσινο φως για την ίδρυση του Μουσείου Προσφυγικού Ελληνισμού στη Δυτική Θεσσαλονίκη - Στόχος να καταστεί κιβωτός εθνικής μνήμης

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Πράσινο φως για την ίδρυση του Μουσείου [Προσφυγικού Ελληνισμού](#) στο π. Στρατόπεδο Παύλου Μελά στη Δυτική Θεσσαλονίκη. Σύμφωνα με το Υπουργείο Πολιτισμού, η κεντρική μουσειολογική ιδέα της έκθεσης αναλύει το προσφυγικό ζήτημα από τα χρόνια πριν από τη Μικρασιατική Καταστροφή έως σήμερα, ενώ πυρήνα της έκθεσης αποτελεί η συλλογή αντικειμένων και κειμηλίων της Ιεράς Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως.

Μετά την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Παύλου Μελά για την παραχώρηση κατά χρήση στο Υπουργείο Πολιτισμού των Κτηρίων Δ και Β4 εντός του π. Στρατοπέδου Παύλου Μελά στη Δυτική Θεσσαλονίκη, προκειμένου να

ιδρυθεί εκεί το Μουσείο Προσφυγικού Ελληνισμού, και την έγκριση της μουσειολογικής και της μουσειογραφικής μελέτης εφαρμογής της μόνιμης έκθεσής του, το Υπουργείο Πολιτισμού προχωρεί τις σχετικές διαδικασίες για την ένταξη του έργου στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία» του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Οι μελέτες εκπονήθηκαν με χρηματοδότηση του Υπουργείου Πολιτισμού, μέσω Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτιστικής Ανάπτυξης μεταξύ του ΥΠΠΟ, της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, του Δήμο Παύλου Μελά και της Αναπτυξιακή ΜΑΘ ΑΑΕ/ΟΤΑ για τη δημιουργική επανάχρηση των κτηρίων του στρατοπέδου και την περιβαλλοντική αναβάθμιση του μητροπολιτικού πάρκου Παύλου Μελά.

Η κεντρική μουσειολογική ιδέα

Η κεντρική μουσειολογική ιδέα της έκθεσης αναλύει το προσφυγικό ζήτημα από τα χρόνια πριν από τη Μικρασιατική Καταστροφή έως σήμερα, υπό το πρίσμα της έννοιας του «ανήκειν» σε έναν τόπο και της έννοιας της πατρίδας και του πώς αυτές οι έννοιες επηρεάζονται και διαμορφώνονται από τις ιστορικές και κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της εποχής. Στο πλαίσιο αυτό διαμορφώνονται δύο «τόποι» που αντιπροσωπεύουν το «εδώ» και το «εκεί» των προσφύγων: Από τη μια οι γειτονιές τους στην Ανατολή και από την άλλη οι συνοικίες της Θεσσαλονίκης. Η υλοποίηση της κεντρικής μουσειολογικής ιδέας επιτυγχάνεται μέσω της κατάλληλης χρήσης και συνδυασμού των αντικειμένων και του εποπτικού υλικού. Η επιλογή του εκθεσιακού υλικού πραγματοποιήθηκε με κύριο μέλημα την

ανάκληση των αναμνήσεων μέσα από ένα ταξίδι από το «εκεί» στο «εδώ». Οι αναμνήσεις αφυπνίζονται μέσα από κείμενα, σκίτσα, σχέδια, φωτογραφίες, καρτ ποστάλ, χάρτες, προβολές, ψηφιακές εφαρμογές, ηχητικές εφαρμογές και αντικείμενα.

Μενδώνη: Στόχος το μουσείο να αποτελέσει κιβωτό εθνικής μνήμης

Η Υπουργός Πολιτισμού **Λίνα Μενδώνη**, δήλωσε: «Με την αποκατάσταση και λειτουργία του Μουσείου Προσφυγικού Ελληνισμού στα δύο κτήρια του π. Στρατοπέδου Παύλου Μελά στη Δυτική Θεσσαλονίκη, διατηρούμε ζωντανή τη μνήμη, αλλά και τιμούμε την τεράστια προσφορά των Ελλήνων προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική φυσιογνωμία της Θεσσαλονίκης και της Ελλάδας, ευρύτερα. Για τη Θεσσαλονίκη που έχει υποδεχθεί μεγάλο αριθμό ξεριζωμένων Ελλήνων, αποτελεί ένα σημαντικό τοπόσημο ιστορίας και μνήμης. Η κατά χρήση παραχώρηση των δύο κτηρίων εκ μέρους του Δήμου Παύλου Μελά εξασφαλίζει την αναγκαία προϋπόθεση για την εξέλιξη του έργου. Ευχαριστώ το Δημοτικό Συμβούλιο για την απόφασή του αυτή. Το Υπουργείο Πολιτισμού θα ιδρύσει το Μουσείο και στη συνέχεια θα το παραδώσει για τη λειτουργία του στον Δήμο. Τα κτήρια, τα οποία θα αποκατασταθούν για να φιλοξενήσουν τη μουσειακή χρήση, παρουσιάζουν μορφολογικές διαφορές, τις οποίες η μουσειογραφική μελέτη γεφυρώνει. Βάσει του σχεδιασμού, τόσο σε μουσειολογικό όσο και σε μουσειογραφικό επίπεδο, διαμορφώνεται μια ενιαία έκθεση. Η επιλογή του εκθεσιακού υλικού έγινε με κύριο μέλημα την αφύπνιση των αισθήσεων και την ανάκληση των αναμνήσεων. Στόχος μας είναι το Μουσείο Προσφυγικού Ελληνισμού να αποτελέσει μια πολύτιμη κιβωτό εθνικής μνήμης, η οποία να ανακεφαλαιώνει την ιστορία του Ελληνισμού της Ανατολής και να αναδεικνύει την πολύτιμη προσφορά του στο Έθνος».

Τι θα περιλαμβάνει η μόνιμη έκθεση του Μουσείου

Η μόνιμη έκθεση του Μουσείου, **χωρισμένη σε δύο διακριτά τμήματα**, διερευνά και παρουσιάζει την ιστορία των ελληνικών προσφυγικών πληθυσμών που εγκαταστάθηκαν στη Θεσσαλονίκη. Το πρώτο τμήμα της έκθεσης στο κτήριο B4, έχει τίτλο **«Από τις γειτονιές της Μικρασίας, στις συνοικίες της Θεσσαλονίκης»**. Το δεύτερο τμήμα της έκθεσης με τίτλο **«Μυρωδιά, Μελωδία, Μνήμη»** αναπτύσσεται χωρικά στο μικρό γειτονικό κτήριο Δ. Τα δύο τμήματα της έκθεσης αποτελούν μία ολότητα του ίδιου Μουσείου, ωστόσο, λόγω του γεγονότος ότι στεγάζονται σε διαφορετικά κτήρια, παρουσιάζουν μια αυτονομία και αυτοτέλεια ως προς τη νοηματική αφήγηση. **Πυρήνας της έκθεσης αποτελεί η συλλογή αντικειμένων και κειμηλίων της Ιεράς Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως.**

Συνολικά καταγράφηκαν, τεκμηριώθηκαν και ψηφιοποιήθηκαν 2.718 αντικείμενα από τα οποία τα 1.955 αντικείμενα καταχωρήθηκαν στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Υπουργείου Πολιτισμού με σκοπό τον εμπλουτισμό των ψηφιακών συλλογών και κινητών μνημείων. Από αυτά τα 2.718 αντικείμενα, για την έκθεση στο κτήριο B4 επιλέχθηκαν συνολικά 413 και για την έκθεση στο κτήριο Δ επιλέχθηκαν συνολικά 30. Τα αντικείμενα της συλλογής παρουσιάζουν ποικιλομορφία τόσο ως προς το είδος τους όσο και ως προς τον τόπο προέλευσής τους. Πρόκειται για αντικείμενα Ελλήνων προσφύγων, όπως βιβλία, εικόνες, ενδύματα, εργαλεία, εργόχειρα, μαγειρικά σκεύη, εκκλησιαστικά

είδη, οικοσκευές, κειμήλια και ενθυμήματα, αναθήματα, μουσικά όργανα, προσωπικές σημειώσεις και χειρόγραφα, νομίσματα και σφραγίδες.

Η πλειονότητα των αντικειμένων είναι από την Καππαδοκία και την ευρύτερη περιοχή του Πόντου, αλλά και από πάρα πολλές περιοχές της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης. Το φωτογραφικό υλικό της έκθεσης προέρχεται από τη συλλογή της Μητρόπολης Νεαπόλως και Σταυρουπόλεως, το Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού (ΙΑΠΕ) και το αρχείο του Μουσείου Φωτογραφίας «Χρήστος Καλεμκερής».

